

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 20.02.2017
Vår ref.: 200903794-44
Arkiv: 312 / 144.9Z
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Erik Roland
22959024ero@nve.no

Småkraft AS - Avslag på søknad om bygging av Bjørnåa kraftverk - Oversendelse av klage på NVEs vedtak

I NVEs vedtak av 11.10.2016 fikk Småkraft AS avslag på søknaden om å bygge Bjørnåa kraftverk i Bindal kommune. NVE har mottatt klage på vedtaket fra Småkraft AS. NVE kan ikke se at det i klagen har kommet frem nye momenter av betydning for vårt vedtak som gir grunnlag for å endre vedtaket.

Bakgrunn for klagen

NVE mottok 05.12.2014 søknad om tillatelse til bygging av Bjørnåa kraftverk i Bindal kommune. Småkraft AS og fallretthaverne/grunneierne har klaget på NVEs vedtak av 11.10.2016 om avslag på konsesjonssøknaden.

Kraftverket ville utnyttet fallet mellom inntaket på kote 360 og kraftstasjonen på kote 3. Det var planlagt å overføre en sidebekk til hovedinntaket i Bjørnåa. Vannveien på 2060 meter skulle graves/sprenges ned på hele strekningen. Middelvannføringen i elven er 590 l/s, og kraftverket var planlagt med en maksimal slukeevne på 1478 l/s. I følge søknaden ville tiltaket med en installert effekt på 4,4 MW gitt en midlere årsproduksjon på ca. 11,5 GWh.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Bjørnåa kraftverk vil gi negative konsekvenser for landskap, biologisk mangfold og reindrift. En utbygging av kraftverket vil medføre store arealinngrep i krevende terreng, og NVE mener at inngrep i denne størrelsesordenen vanskelig kan forsvares i et område av stor verdi for landskapet. NVE er av det syn at de planlagte inngrepene samt medfølgende negative konsekvenser for landskap i denne saken ikke i tilstrekkelig grad kan avbøtes.

NVE har også lagt vekt på hensynet til biologisk mangfold, men mener at dette kan avbøtes i større grad enn ulemperne for landskap. Nordland fylkeskommune har fremmet innsigelse til Bjørnåa kraftverk på grunn av konsekvenser for landskap. NVE er også av den oppfatning at en utbygging som bygges i et område med minimumsbeite vil medføre en økning i den samlede belastningen på reinbeitedistriktet.

Etter NVEs vurdering kan ikke de negative konsekvensene ved en utbygging av Bjørnåa kraftverk forsvares av en estimert kraftproduksjon på 11,5 GWh/år.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVE vurderte at ulempene av det omsøkte tiltaket var større enn fordelene for allmenne og private interesser og ga derfor i vedtak av 11.10.2016 avslag til bygging av Bjørnåa kraftverk.

Klagen

Vi gjengir følgende fra klagen til Småkraft AS:

«Småkraft og grunneierne er uenig i NVEs begrunnelse for avslaget og klager herved på vedtaket.»

I begrunnelsen har Småkraft AS anført følgende:

«...

Klagen fremsettes av Småkraft AS og av fallrettshavere til Bjørnåa.

Klagen har som sin hovedbegrunnelse:

- 1. Konsekvenser for landskap*
- 2. Konsekvenser for biologisk mangfold*
- 3. Konsekvenser for reindrift*

Begrunnelsene er etter vår oppfatning mangelfulle og hva gjelder konsekvenser for reindrift er den basert på feil faktum.

Konsekvenser for landskap gjelder primært for den øverste delen av rørgaten. Den nederste delen er i ordinært skrånende terreng og Småkraft har bygget flere tilsvarende rørtraseer med tilbakefylte masser i traseen.

Fra pel 1300 og inn til inntak på pel 1970 er det lite stigning og terreng med lite overdekning. Hele grøften i dette partiet var planlagt med sprengt grøft. I tilbakemelding 31.03.16 er det kommentert at Småkraft på bakgrunn av ny miljørapport ønsker at rørtraseen skal følge opprinnelig trase i kystfuruskogen og ikke i kløft øst for opprinnelig rørtrase. Begrunnelsen for dette er at kystfuruskogen er fjernet som egen naturtype da verdiene ikke er store nok samt at det er funnet større naturverdier i kløften.

Småkraft ser av vedtaket at NVE ikke har tatt stilling til rørgate i fjell mellom pel 1300 og til inntak. Vi ønsker at dette også må vurderes.

Konsekvensene for biologisk mangfold vektet mindre enn de to andre forholdene. For verdier i kløft øst for rørtrase vil disse delvis avbøtes ved å ikke bli fysisk berørt. For Bjørnåa og verdien i nederste del (B – verdi) vil uttak av vann være avgjørende for opprettholdelse av verdi. Langedalselven og et ikke ubetydelig restfelt vil gi nedbør og fuktighet til nederste naturtype. Vi mener det i dette tilfellet ligger bedre til rette for avbøtende/ kompenserende restvannføring enn i mange andre konsesjonsgitte prosjekter.

Det tredje forholdet er konsekvensene for reindrift. Der synes både Nordland fylkeskommune og NVE å legge til grunn at nedslagsfeltet for kraftverket inngår i beitegrunnlaget for reindriften. Dette er ikke tilfelle. Det framgår av utredningen "Forslag til øvre reintall i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt" som Bioforsk og Nordlandsforskning utarbeidet i 2007 på oppdrag fra Reindriftsforvaltningen. Rapporten ble utarbeidet for lage et vurderingsunderlag for å øke reinkvoten i reinbeitedistriktet. Rapporten la til grunn de arealene som var definert som vinterbeite I og II i de kommunale arealbruksplanene. Resultatet ble at kvoten ble økt.

Områdene Jøtulffjellet, Sæternesfjellet og Reppaffjellet inngår ikke i disse arealene, jfr. Kartutsnittet under. Riktignok ble en overslagsberegning av en mulig økning av reinkvoten ved bruk av disse arealene tatt inn i rapporten etter høringsrunden, men en slik utvidelse krever endring i arealbruksplanen for Bindal kommune. Noen slik endring er ikke gjort, og reinkvoten er fortsatt per 2015 på 2 200 dyr. Dette er under rapportens anbefalinger også når Reppaffjellene holdes utenom.

(Kartutsnitt på side 9 i rapporten)

Grunneierne kjenner ikke til at det har vært reindrift i disse fjellene i de siste femti år. De samiske høringsinstansene har da heller ikke reist innsigelser mot utbyggingen, og det er på dette grunnlaget vanskelig å se at reindriftshensyn kan brukes som en saklig begrunnelse for konsesjonsavslaget.

Etter vår oppfatning kan konsekvensene for landskap og biologisk mangfold avbøtes slik at de blir fullt akseptable. Når da den tredje begrunnelsen - uheldige konsekvenser for reindrift - ikke er relevant siden denne næringen ikke utøves hverken i eller nær nedslagsfeltet for kraftverket, så gjenstår det ikke noen relevante argumenter for å nekte konsesjon.

Vi vil avslutningsvis peke på at det tidligere er gitt konsesjon til sammenliknbare prosjekter i samme område der det både er større naturinngrep og der det er reelle konflikter med reindriftsinteressene. Hensynet til likebehandling tilsier da at konsesjon også av denne årsak må innvilges.

På dette grunnlaget anmoder vi OED om å omgjøre NVEs vedtak og innvilge konsesjon for Bjørnåa kraftverk. jf vannressurslovens §25.

Begrunnelse for klagen er utarbeidet av Småkraft AS og grunneierne.»

NVEs vurdering av klagen

NVE mottok klage på vedtaket om avslag til bygging av Bjørnåa kraftverk fra Småkraft AS og grunneierne, datert 01.11.2016, og en begrunnelse av 07.11.2016. Det er klaget i rett tid, jf. forvaltningsloven § 29. Klagen tilfredsstiller de øvrige vilkår for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI.

Småkraft AS klager på at NVE gav avslag til bygging av Bjørnåa kraftverk og ber om at vedtaket blir omgjort. Klagen begrunnes med at vedtaket bygger på feil i faktum og at begrunnelsene er mangelfulle i skjønnsutøvelsen. NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom NVE finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagene til OED for endelig avgjørelse (jf. forvaltningsloven § 33).

Vi tar her opp forhold i klagen som ikke er spesielt omtalt i KSK-notat 85/2016 - Bakgrunn for vedtak.

Faktiske opplysninger

I klagen hevdes det at NVE har lagt feil fakta til grunn for vurdering av virkninger for reindrift. Det argumenteres med at grunneierne ikke kjenner til at det har vært reindrift i disse fjellene de siste 50 årene. Videre henvises det til rapporten *Forslag til øvre reintall i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt* som Bioforsk og Nordlandsforskning laget i 2007 på oppdrag fra Reindriftsforvaltningen. Rapporten inneholder et kart over vinterbeite 1 og 2 på daværende arealbrukskart til Jille-Njaarke som Småkraft AS og grunneierne mener er riktig å bruke i konsesjonsbehandlingen. Kartet inkluderte ikke området Jøtulffjellet, Sæternesfjellet og Reppaffjellet i grunnlaget for vurdering av en mulig økning i reintallet i distriktet.

Vi gjengir her et avsnitt på side 16 i rapporten som omtaler en mulig utvidelse av vinterbeite i influensområdet til Bjørnåa kraftverk:

«4.5 Utvidelse av vinterbeiteområdet

Under møtene med reinbeitedistriktet ble det informert om at reinen benytter arealene som ligger sør for sone 4 (Jøtulfjellet, Sæternesfjellet og Reppafjellet) som vinterbeiter når dyra er i dette området. Distriktet ønsker derfor at disse arealene skal inkluderes i vinterbeiteområdet. Utreder ser ikke faglige grunner til å utelate dette området og har arealberegnet dette arealet til ca. 40 km². Dersom arealene Jøtulfjellet, Sæternesfjellet og Reppafjellet inkluderes i vinterbeiteområdet vil det føre til at anbefalt reintall kan økes med 160 rein til 2446 rein.»

Rapporten finnes på hjemmesiden til Bioforsk:

<http://www.bioforsk.no/ikbViewer/Content/32955/BIOFORSK%20RAPPORT%20%20Jillen-Njaarke.pdf>

NVE har brukt det oppdaterte kartet til reindriftsforvaltningen, som nå er underlagt Fylkesmannen, i konsesjonsbehandlingen av søknaden for Bjørnåa kraftverk. Kartet finnes på hjemmesiden:

<http://nordlandsatlas.no/flexviewers/reindrift/>. På dette kartet er arealene Jøtulfjellet, Sæternesfjellet og Reppafjellet avmerket som vinterbeite 1. Influensområdet til det planlagte kraftverket ligger i dette området. Reindriftslovens § 19 fastslår at reindriften har beiterett i fjellet og annen utmarksstrekning hele året. I § 20 sies det at beiteretten omfatter rett til nødvendige årstidsbeiter. NVE vil derfor imøtegå klagens påstand om at vi har lagt feil fakta til grunn for vurderingen av virkningene for reindrift. Vi opplyser ellers at arealene er definert som LNF-1 område i arealplanen til Bindal kommune.

Skjønnsutøvelse

Småkraft ber i klagen at NVE tar stilling til rørgate i fjell mellom pel 1300 (ved kote 300) og til inntaket på kote 360. NVE ba Småkraft AS etter sluttbefaringen om tilleggsopplysninger for biologisk mangfold knyttet til avgrensning av naturtypen kystfuruskog i influensområdet og en mulig alternativ trasé i ei sidekløft. Forekomsten av kystfuruskog på østsiden av Bjørnåa med angitt verdi A-B i den første miljørapporten i søknaden fikk redusert verdi etter tilleggsundersøkelsen og ble ikke avgrenset som egen naturtype. Sidekløfta ble registrert som skogsbekkekløft med B-verdi. NVE vurderte dermed at den ikke var aktuell som alternativ rørtrasé.

Videre ba vi om kostnadsoverslag for et alternativ med hele vannvei i tunnel for å unngå negative virkninger for landskapet som ville vært akseptabelt og et alternativ med øvre del av vannveien i fjell hvor traseen ville gå i skrinne områder med svaberg. Kostnadsoverslagene for tunnelalternativene var dyrere enn nedgravd/-sprengt tilløpsrør. Småkraft AS opplyste at de opprettholdt opprinnelig omsøkt rørtrasé. Alternativer for vannvei i fjell ble ikke omsøkt.

NVE gjorde i 2016 en kontrollberegning av kostnad- og produksjonsestimater for prosjektet.

Kostnadene for det omsøkte alternativet lå nært gjennomsnittet sammenlignet med andre konsesjonsgitte småkraftverk.

NVE har nå gjennomført lønnsomhetsberegninger for de to alternative utforminger av vannveien. For alternativet med vannveien delvis i fjell vurderer vi at prosjektet trolig vil kunne konkurrere om lønnsomhet i det norsk-svenske elsertifikatsystemet. Prosjektet er vurdert til å ligge nær gjennomsnittet sammenlignet med de vind- og småkraftprosjektene som har endelig konsesjon.

For alternativet med hele vannveien i tunnel vurderer NVE det som lite sannsynlig at prosjektet vil være lønnsomt i det norsk-svenske elsertifikatsystemet. Denne utbyggingsløsningen for Bjørnåa kraftverk er vurdert til å ligge blant de dårligste 25 % av vind- og småkraftprosjekter med endelig konsesjon.

NVE har ellers kort kommentert i KSK-notat 85/2016 at kraftverket kunne vært bygget med vannvei i tunnel, noe som ville redusert de negative virkningene på landskapet. Dersom sidekløfta ikke hadde blitt registrert med B-verdi, kunne en alternativ rørtrasé der og tunnel i de øvre partier med svaberg dempet de landskapsmessige konsekvensene sammenliknet med omsøkt vannvei. Vi imøtegår derfor klagens påstand om at vi ikke har vurdert tunnelalternativ for vannvei.

NVE registrerer at Nordland fylkeskommune fremmet innsigelse til søknaden.

Oppsummering

Klagen fremsetter påstander om feil i faktum for reindrift og mangelfull skjønnsutøvelse av virkningene for landskap og biologisk mangfold ved en utbygging, hovedsakelig knyttet opp mot grunneierinteresser. Det hevdes også at NVE ikke har vurdert et utbyggingsalternativ med øvre del av vannveien i tunnel. Dette er temaer som allerede er vurdert og vektet av NVE i KSK-notat 85/2016. NVEs vurdering er basert på søknad, innspill i høringsfasen, sluttbefaring, tilleggssrapport for biologisk mangfold og kostnadsoverslag for vannvei i fjell.

For alternativet med vannveien delvis i fjell vurderer vi at prosjektet trolig vil kunne konkurrere om lønnsomhet i det norsk-svenske elsertifikatsystemet. Prosjektet er vurdert til å ligge nær gjennomsnittet sammenliknet med de vind- og småkraftprosjektene som har endelig konsesjon.

For alternativet med hele vannveien i tunnel vurderer NVE det som lite sannsynlig at prosjektet vil være lønnsomt i det norsk-svenske elsertifikatsystemet. Denne utbyggingsløsningen for Bjørnåa kraftverk er vurdert til å ligge blant de dårligste 25 % av vind- og småkraftprosjekter med endelig konsesjon.

Vi registrerer at Nordland fylkeskommune fremmet innsigelse til søknaden. NVEs vurdering angående forholdene framkommet i innsigelsen er redegjort for i KSK-notat 85/2016.

Etter NVEs syn er det ikke fremkommet nye opplysninger i klagen som tilsier at NVE bør endre sine vurderinger i forhold til avslaget for Bjørnåa kraftverk.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak av 09.12.2014. NVE opprettholder derfor vedtaket om å avslå søknaden om å bygge av Bjørnåa kraftverk.

Vi oversender med dette saken til Olje- og Energidepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33. Alle sakens dokumenter gjøres tilgjengelige for departementet gjennom internettløsningen SeDok.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Småkraft AS

Småkraft AS v/Martin Vangdal